

Afrikaanse Varkens Pest als zwaard van Damocles

Tekst: Max Nuijens, AdVee dierenartsen

Beeld: Twan Wiermans

Europa bibbert bij de berichtgevingen over Afrikaanse varkenspest in Oost-Europa. De commerciële varkenshouderij in Noord-West Europa neemt alvast maatregelen.

Al geruime tijd worden in het oosten van Europa, in de Baltische staten en in Rusland meldingen gedaan van met Afrikaanse varkenspest (AVP) besmette dieren, meestal betreft het hier wilde zwijnen, maar zeker in Rusland worden ook grote professionele varkenshouders getroffen door het (hoogst besmettelijke) virus.

Hoewel dit voor de Nederlandse varkenssector nog redelijk 'ver van mijn bed' lijkt, moeten we ons toch proberen te wapenen tegen het virus en ons realiseren wat een besmetting in bijvoorbeeld Duitsland al voor gevolgen kan hebben voor onze sector. Denk hierbij aan de grote hoeveelheden vlees en varkens die de BV Nederland wekelijks naar Duitsland, de rest van Europa en de wereld exporteert. Tevens is het belangrijk om te weten dat er geen vaccinatie bestaat tegen het virus zodat de varkens(stapels) alleen beschermd kunnen worden door het voorkomen van ziekte insleep!

Ten oosten van Nederland

Het Deutsche Bauernverband schetst voor de Duitse situatie het volgende: *"De economische en sociale gevolgen van een uitbraak zijn onvoorstelbaar. Exportbeperkingen zouden de varkensprijs dramatisch doen dalen. De inkomensverliezen voor de producenten kunnen 2 tot 3 miljard euro op jaarbasis bedragen. Tel je daar de schade bij op door het ruimen van varkensbedrijven en de gevolgschade bij de andere schakels in de varkenskolom, dan spreek je van tientallen miljarden schade."*

Met name in Polen en Tsjechië, beide directe buurlanden van Duitsland, worden besmette dieren gevonden en het risico bestaat dat één

of meerdere van deze dieren op termijn de grens oversteken en zo een direct gevaar vormen voor Duitsland.

Tsjechië pakt het probleem voortvarend op en heeft hekken geplaatst om verspreiding via besmette wilde zwijnen tegen te gaan en is ook effectief begonnen met het afschieten van dieren.

Voor Duitsland is een verhoogd afschot van wilde zwijnen, naast sanitaire import- en transportmaatregelen, één van de belangrijkste preventieve maatregelen tegen Afrikaanse varkenspest.

Deze laatste aanpak is in de aan Polen grenzende deelstaat Brandenburg, maar ook in Nordrhein-Westfalen reeds opgepakt. Echter, het afschieten van wilde zwijnen stuit in Duitsland op nogal wat verzet; zeker gezien de stelling van het Deutsche Bauernverband wat de populatie wilde zwijnen wil verminderen met niet minder dan 70 procent. Voor Nederland is intensievere jacht op wilde zwijnen ook geruststellend, want op deze manier is de kans op verspreiding van varkenspest naar Nederland via besmette dieren ook kleiner geworden.

De aanpak van Polen (Polen heeft regels uitgevaardigd rond varkensstransporten, desinfectie van voertuigen en het ruimen van besmette dieren), daarentegen is een stuk minder voortvarend en wordt vanuit de EU ook nauwlettend in de gaten gehouden en bekritiseerd. Vanuit de Baltische staten en de Oekraïne is in Polen het virus onder wilde zwijnen verspreid. Echter, de effecten van de in Polen genomen maatregelen zijn onvoldoende zichtbaar. Aldus landbouw-eurocommissaris Phil Hogan.

Recente uitbraken in de buurt van Warschau laten ook zien dat het virus

Transmissie via wilde zwijnen is een risico, maar niet zo groot als die van transportbewegingen.

Wat kunt u zelf doen?

Wat kunt u nu doen om het risico voor uw bedrijf en voor de Nederlandse varkenssector zo klein mogelijk te houden?

- Ben zelf kritisch op uw eigen bedrijfshygiëne en op de hygiëne van uw (handels)partners. Houden zij zich aan de geldende regelgeving aangaande reiniging en desinfectie? Waar komen vrachtwagens voor export van varkens vandaan en wat zijn de risico's?
- Hanteer strikte externe bio security en laat niemand die een risico vormt in welke vorm dan ook, toe op uw bedrijf. Verder geldt voor alle stalbetreders de verplichting om alleen gedoucht en in bedrijfskleding op uw bedrijf te komen.
- Instrueer verder uw (buitenlands) personeel en wijs iedereen op de risico's van het meenemen van voedingsmiddelen in welke vorm dan ook vanuit landen met besmette gebieden (Polen/Tsjechië.) Het kleinste stukje ham of worst wat meegenomen wordt, kan in het slechtste geval catastrofale gevolgen hebben. Maak uw personeel hierop attent en probeer duidelijk uit te leggen waarom de risico's zo groot zijn.
- Leg ook uit dat eten in de stal strikt verboden is evenals het opvoeren van etensresten aan de varkens!
- Hanteer verder op de overgang van vuile naar schone weg een zeer strikt hygiëneprotocol en gebruik desinfectiemiddelen die geregistreerd zijn en een goede werking hebben tegen het Afrikaanse varkenspestvirus.
- In extreme mate kunt u proberen om de directe toegang tot uw bedrijf onmogelijk te maken voor eventueel in de buurt levende wilde zwijnen. Denk hierbij aan degelijk hekwerk en eventueel wildroosters.

Verder geldt: een gewaarschuwd mens telt voor twee! Probeer er alles aan te doen om de risico's voor uw bedrijf en dus voor de gehele sector zo klein mogelijk te houden. ←

zich in Polen ondanks de genomen maatregelen nog steeds verspreid en dichter in de buurt komt van de grens met Duitsland.

Sectorale bioveiligheid!

De kans dat op korte termijn in Nederland of België besmette wilde zwijnen worden gevonden, is op het moment nog niet zo heel groot, aangezien besmette dieren zich nu nog op grote afstand van onze landsgrenzen bevinden.

Een misschien wel veel groter risico zijn de zeer grote aantallen bewegingen van mensen en materiaal tussen de landen in Oost-Europa en West-Europa. Denk hierbij in eerste instantie aan transport van levende have en/of andere dierlijke producten zoals vers vlees, maar zeker ook verpakt vlees. Ten tweede – en hierbij speelt onwetendheid een grote rol – kan het virus zich heel makkelijk verspreiden via voedingsmiddelen van dierlijke oorsprong!

U of een Poolse werknemer neemt na de vakantie wat vleeswaren van thuis mee, of mensen gooien onderweg hun niet helemaal opgegeten broodje ham uit de auto. Dit kan zomaar in de mond van een wild zwijn belanden en hiermee genoeg zijn om het virus in hele korte tijd honderden zo niet duizenden kilometers te verspreiden. Denkt u zich daar bij in dat dit soort dingen misschien wel dagelijks gebeuren, dan komt wat nu nog ver weg lijkt ineens toch een stukje dichterbij.

Nederland kijkt naar Duitsland

Wat wordt er op dit moment binnen de rest van Europa gedaan om het risico op verspreiding van het virus te beperken en wat zijn daarin de verantwoordelijkheden van de lidstaten? Hierover verschillen de landen onderling nogal van mening, wat een uniforme aanpak in de weg staat.

Denemarken heeft ruim een maand geleden al strengere maatregelen afgekondigd. Denemarken staat het afschieten van wilde zwijnen toe. Ook 's nachts – wanneer de zwijnen het meest actief zijn – mag er worden gejaagd. Verder komt er een voorlichtingscampagne die het risico van voedselresten in de verspreiding van varkenspest onder wilde zwijnen onder de aandacht moet brengen.

Tevens wordt het risico van veetransport onderkent en komt er verscherpte controle op reiniging en hygiëne bij veetransporten en verplicht de sector zich zelf tot het nemen van extra maatregelen.

Onze minister Schouten schreef recent nog aan de Kamer dat volgens deskundigen de kans op introductie vanuit besmette lidstaten in Nederland op dit moment niet groot is. Verder geeft ze aan dat de problemen met Afrikaanse varkenspest in de wilde zwijnenpopulaties is gelokaliseerd en dat de besmette gebieden zich niet uit lijken te breiden. Ze ziet dus ook geen reden om de huidige maatregelen aan te passen.

Dit houdt in dat op dit moment transport vanuit besmette gebieden verboden is en dat er strikte verplichtingen gelden ten aanzien van extra reiniging en desinfectie van terugkerende voertuigen uit landen met besmette gebieden. De strenge Europese regelgeving moet volgens Schouten voorkomen dat transport de ziekte verspreidt. De NWVA voert hier een papieren controle op uit. Wel geeft de minister aan te voelen voor een Deens voorstel van meer onderzoek en intensievere samenwerking tussen de EU-lidstaten om verspreiding van AVP te voorkomen.

Buiten de preventieve maatregelen wordt er in de verschillende lidstaten ook gewerkt aan een draaiboek wat in werking treedt als de infectie binnen de landsgrenzen op duikt. De verschillende lidstaten hopen echter dat dit draaiboek in de kast kan blijven. ←

Een misschien wel veel groter risico zijn de zeer grote aantallen bewegingen van mensen en materiaal tussen de landen in Oost-Europa en West-Europa.